

LBRIS

Violeta Daniela COPĂCEANU

books

LEGĂTURI DE SÂNGE

E I K O N

București, 2024

Capitolul 1

*„Războaiele ne învață să nu ne iubim
dușmanii și să ne urâm aliații”*

W.L. George

S-a apropiat de zidul dărămat și atunci, din dosul lui, au răsărit doi ochi verzi mari și limpezi. Privirea se furișase de sub pleoapele cu gene mătăsoase, scurt, precum licărirea unei picături de rouă pe iarba sărutată de soare. Pupilele lui au surprins în doar o fracțiune de secundă licărul abia germinat de interes al femeii și l-au purtat prin venele lui străbătute năvalnic de sângele pulsând ca o herghelie de cai sălbatici care părea să fi trecut de la ea la el, tocmai prin lumina tulbure ca o ceață.

Ea s-a întors brusc, rușinată parcă de secretul pe care privirea ei îl dezvăluise, și a început să pășească repede. Căpitanul Tulpan, fără a se gândi la vreun pericol, a urmat-o. Trupul subțire se deplasa cu pași mici și rezezi, cu umerii strânși înainte, de parcă s-ar fi apărat de ploaie. Franjurile șalului se mișcau, ca într-un dans, în jurul ei. Din când în când întorcea capul, pentru a se asigura că bărbatul o urmează. S-au strecurat pe după niște case dărămate, apoi au urcat pe o colină și au trecut printre arbuști rari, înfloriți. Pământul reavăn mirosea a viață nouă, el continua să o urmeze printre munți de gunoaie, trecând apoi prin gaura făcută într-un gard, până la o casă mică, ascunsă de privirile oamenilor de un rând de copaci uscați. Casa avea două ferestre acoperite cu un cearșaf înflorat și o ușă din lemn nevopsit.

Femeia a mai privit o dată în spate și a intrat lăsând ușa deschisă. Înăuntru se afla o sobă cu plită și cuptor, un pat lipit de perete, o masă și două scaune. Pe o policioară, între cele două

LIBRIS | We know books

ferestre, câteva cărți vechi, îngălbenite de vreme. Ea și-a dat jos șalul, apoi paltonul. A aprins focul cu gesturi precise, a pus apa să fiarbă pentru un ceai și abia apoi s-a întors către tânărul care rămăsese lângă ușă.

I-a făcut semn să se așeze. Se priveau atent. Era o femeie cam de treizeci de ani. Chipul palid contrasta puternic cu părul ruginiu. Hainele groase din lână erau uzate. La gâtul ei strălucea un șirag de mărgelile de culoarea smaraldului.

A pus ceaiul în două căni și le-a așezat pe masă. Amintindu-și de cele două mere luate de la micul dejun, căpitanul le-a scos din buzunare și le-a așezat lângă cele două căni. O privea, sorbind ușor din lichidul aromat. Ea a luat un măr, l-a pipăit ca și cum l-ar fi mângâiat, l-a mirosit, apoi și-a înfipt dinții mici și albi. Un fir de zeamă s-a prelins pe bărbie, dar l-a șters repede cu mâneca. Gestul nu era unul elegant, însă tânărul ofițer îi înțelegea graba. El continua să o privească. Fără a se gândi prea mult, a întins mâna spre chipul ei, a luat o şuviță de păr și a învățit-o în jurul degetului. Dorința înăbușită se transfera de la unul la celălalt ca o rețea subtilă ce se țesea fir cu fir. Se adulmecau reciproc.

S-a auzit întâi un tunet, apoi încă unul, urmat de niște sunete grozave, de parcă tot cerul s-ar fi frânt în bucăți. Mirosul de petrol ars, densitatea suflului omenesc flămânzit de iubire, picăturile care începură să răpăie pe tavanul șubred, urmate brusc de zornăitul mărgelilor din șiragul rupt, risipite pe podeaua de lemn, îl făceau pe tânărul căpitan conștient de fiecare atingere. Timpul se oprise, sunetele se prefăceau în șoapte tandre, ei se mișcau precum apa, în gesturi fluide.

Probabil așa arăta cunoașterea biblică la care Adam nu se putuse opune; și mărul străpuns de dinții mici, strălucitori, ropotul ploii care părea să ștergă viața de pe fața pământului, pielea incredibil de albă și caldă... Trupurile și-au oprit un moment zbuciumul îndrăgostit, respirațiile au înghețat și îndată s-au

LIBRIS
contopit din nou, s-au pierdut în ritmul cadentat de dorință, în vreme ce mărgelile alunecau pe rând din șirag, numărând clipele.

*

La Bari, în iarna lui 1943, foamea era atât e cruntă, încât femeile își vindeau trupul pentru o cutie de conserve sau pentru câteva țigări. Soldații care se bucurau de asemenea oferte se alegeau cu boli venerice. Lipseau antibioticele, apa caldă și săpunul. Însă căpitanul Alexandru Tulpan avea deplină încredere în femeia aceea tăcută.

Au continuat să se vadă. Uneori stăteau îmbrățișați, alteori făceau dragoste sau vorbeau. Federica era fostă profesoară de limba franceză, fiica unor oameni înstăriți și respectați în comunitate. Relicvele unei vieți, în care cărțile erau la mare preț, iar femeile purtau bijuterii, erau păstrate cu sfințenie.

În una din seri, când s-au văzut, ea l-a luat de mână și au mers prin noapte. De undeva se auzea sunetul înăbușit al unei melodii. Ajungând la o clădire ce semăna cu un garaj, au deschis poarta grea, apoi au coborât câteva trepte. Melodia se auzea tot mai clar. Locul era luminat cu lămpi cu petrol. Se mai aflau acolo vreo cincisprezece persoane, care se legănau în ritmul lent al unui cântec de dragoste.

A urmat un dans mai rapid. Alexandru nu știa prea bine pașii, însă memoria trupurilor a învins repede jena de a nu cunoaște mișcările. Când se răsucea, îi zărea pletele în flăcări și acel contrast sfâșietor: un zâmbet larg, sclipirea dinților și ochii plini de deznădejde. Toate cuvintele erau carbonizate de focul privirilor, trupurile încinse se roteau, se mișcau vibrând, îi vedea sânii săltând sub bluză, brațele pline și albe, dezgolite până la cot, unduindu-se ca lianele, ochii verzi sclipind umezi, surâsul - timid și îndrăzneț în același timp. Aveau impresia că sunt singuri, că dansează într-o sală goală, fiecare văzându-se în ochii celuilalt. Se insinua între ei sentimentul unui sfârșit apropiat, a unei suferințe

care-și pregătea ascuțișul pentru a tăia urme adânci în carnea lor. Ea și-a coborât de câteva ori pleoapele, ca să-și alunge lacrimile.

După două zile, a venit acea dimineață rece și plină de ceață, în care Alexandru a primit ordinul mult așteptat; iar seara, despărțirea. În după-amiaza aceea au făcut dragoste, apoi au stat îmbrățișați, goi, de parcă așa ar fi reușit să păstreze căldura celuilalt în propriul trup.

L-a sfătuit să aibă grijă să nu răcească, să nu își pună viața în pericol, să nu o uite. El a scos din buzunarul de la piept o fotografie mică, i-a așezat-o în palmă și a închis degetele peste ea. Trenul a țiuit prelung, apoi s-a urnit. Federica a mai avut timp doar cât să-i zărească figura alături de chipul unui bărbat slab. Apoi noaptea a transformat vagoanele într-un singur zid întunecat, care-și îngropa existența în cea mai neagră noapte.

Înghesuiți în vagoane, oamenii se legănau la fiecare zdruncinare a trenului. Căpitanul Alexandru Tulpan a închis ochii să trăiască și să înțeleagă faptul că vorbele acelea șterse, fericirea gesturilor lente, așa cum se succedau în fața ochilor săi, toate aceste elemente, formau o viață esențială, firească în timp de pace, pe care ei doi, îndrăgostiți, o trăiseră în câteva zile cât ar fi trăit alții într-un an.

Avea sentimentul că nu o va mai revedea vreodată și simți violent durerea gândului acela definitiv.

Trenul se zdruncina la fiecare macaz. Zgomotul monoton al roților de metal părea o muzică ce se repeta nesfârșit. Oamenii cădeau în letargie, aveau chipuri triste, uscate, înnegrite de nevoi și necazuri. Războiul nu ratase nici un om, nici o țară. Își întinsese peste tot zăbranicul sur de funingine și foame, lăsase ziduri dărâmate, găuri de obuze, retezase trunchiuri de copaci. Urmele sărăciei se vedeau peste tot. Clădirile vandalizate, negre în lumina lunii, stăteau martore tăcute, înșirându-se de-a lungul căii ferate.

Lui Alexandru i se păru că această călătorie este o întoarcere în timp. Perioada petrecută la Bari îl scosese din circuit.

Ritmul în care își dusesese viața în acele luni fusese unul destul de lent. Și dacă se gândea numai în ce fel trecuse anul precedent...

Începutul de an rece și umed fusese la fel ca în alți ani. Doar sărăcia era mai acută. Zile întregi nu se auzeau nici măcar zgomote de bombardamente. Cetățenii italieni din orașele mai mici se prefăceau că aceasta era normalitatea vieții lor. Undeva, departe, oamenii luptau pe viață și pe moarte, întrebându-se de ce aveau nevoie să supună alți oameni. Nici măcar nu cunoșteau motivele reale ale izbucnirii acestui război care nu părea să se sfârșească. Ceea ce simțeau însă era mai presus de înțelegerea lor; era un fel de premoniție strânsă în stomac sau în piept, un tremur imperceptibil de teamă și de curiozitate. Voiau să știe mai mult și în același timp evitau să afle adevărul, sperând doar că sunt de partea binelui și a dreptății, că luminații lor conducători nu vor decât binele oamenilor.

Peste tot străzile erau ude, soarele nu se mai arătase de zile bune, fapt care amplifică senzația aceea că undeva, nu prea departe, ceva rău așteaptă să se năpustească asupra lor.

Regimul comunist le micșorase deja rezervele de hrană. Totul mergea spre armatele italiană și germană. La ei, la cei mulți, nu se mai gândea cineva. Mișcările politice pe care Mussolini le făcea nu erau înțelese de oamenii de rând. Pentru ei, demiterea mai multor funcționari din guvern considerați mai loiali regelui Victor Emanuel decât regimului fascist, nu era importantă. Voiau doar pace în țara lor și mâncare pentru copiii care mureau de foame.

Mizeria și foamea le stâlciseră chipurile, le făcuseră cenușii precum tina străzii. În ochi, teama încolțise și creștea până în suflet, aidoma unei iederi care sufocă trunchiul pe care se înalță. Pielea uscată a femeilor și unghiile murdare, scormonind după hrană și ascunzând repede ceea ce găseau, surâsul stins de pe buzele decolorate, sânii storși ai tinerelor mame și cearcănele negre de sub ochii bărbaților înfiorau și cele mai curajoase inimi.

Primăvara a trecut, tăcută, într-un efort sporit al naturii de a se regenera. Vara dădea semne că lucrurile aveau să se remedieze într-un fel, căci plantele răsărite pe ici, pe acolo, mai astâmpărau foamea populației italiene. Pe fondul problemelor personale, cele politice păreau îndepărtate, un joc de scenă care nu avea, în nici un caz, să le îmbunătățească situația.

Jurnalele zilei de 23 iulie 1942 zburau din mână în mână. Băieții care vindeau ziare strigau cât îi ținea gura:

- Rezultatele ședinței Marelui Consiliu! Mussolini a fost arestat de carabinieri! *Prendi il giornale!*

- Mussolini și-a dat demisia! – se auzeau alții strigând

Se simțea un freamăt propagându-se printre oameni. Ce însemna acest lucru? Avea să fie mai bine? Vor avea pace? Vor avea mâncare pentru copii? Sau poate, dimpotrivă, însemna un și mai mare angajament în sprijinul forțelor germane și atunci...

În orice caz, ulterior acestor vești, urmaseră schimbări. Speranța încolțea pe la colțurile ochilor și ale buzelor, schițând mici și timide surâsuri.

În câteva zile, toată lumea știa că Mussolini a fost transportat pe insula Ponza, iar în locul său, în fruntea guvernului a fost numit Badoglio.

*

Alexandru aflase din surse sigure care era situația politică. Se vorbea pe ascuns despre un joc dublu al lui Badoglio și de semnarea unui armistițiu cu Aliații.

Și dacă populația a fost surprinsă când armistițiul a fost făcut public, pe 8 septembrie, la fel a fost și majoritatea armatei italiene, care nu era la curent cu negocierile purtate.

Ziarele gemeau de vești.

- „A fost semnat armistițiul cu Aliații!”

- „Sfârșitul războiului este aproape!”

- „Regele și familia regală au fugit împreună cu primul ministru din Roma!” – strigau băieții care vindeau ziare.

Faptul că armata italiană nu a primit nici un fel de ordine cu privire cu atitudinea pe care urma să o adopte față de germani, a creat situația de a fi copleșită rapid de cea germană, iar Wehrmachtul a ocupat, fără să întâmpine vreo rezistență, întregul teritoriu care nu se afla sub controlul aliaților. Pacea se lăsa așteptată. Poporul italian, descumpănit și deznădăjduit, intrase de astă dată sub ocupație germană.

Alexandru a aflat că a doua zi după semnarea armistițiului, Aliații au debarcat la Salerno și Taranto. Sigur, fusese informat tot pe ascuns, căci fiecare își procura informațiile din alte surse. Situația lui era destul de incertă.

De peste tot veneau fel și fel de știri. Furia lui Hitler împotriva italienilor, pentru că schimbaseră tabăra, se propagase până la soldatul german obișnuit. La est de Napoli, într-un sat de lângă Accera, mai mulți soldați germani au sărit dintr-o dată peste gardul cimitirului și au tras cu pistoale mitralieră în mulțimea care stătea lângă morminte.

Era nevoie de autocontrol ca să te poți abține în fața atâtor nedreptăți. Nu avea decât douăzeci și doi de ani, dar trăise în acești ultimi ani cât alții în jumătate de viață. Se maturizase brusc, odată cu intrarea în război. Era responsabil de atâtea vieți, încât nu-și putea permite nici cea mai mică greșeală. Înțelesese că primea ordine de la Badoglio și că orice eventuală întâlnire cu soldații germani trebuia să ducă la o luptă pentru că nu se mai aflau în aceeași tabără.

Toamna aceea, în Italia, era cu ploaie neîntreruptă și noroi adânc. Aversele de toamnă târzie transformau râurile în torente dezlănțuite și drumurile în mlaștini. În plus, germanii în retragere aruncaseră în aer fiecare pod și minaseră fiecare drum.

Mai sus, pe Apeninii Centrali, diviziile americane mâneau capre înaintea lor pe pajiștile de munte, pentru a declanșa eventualele mine. Pe un asemenea teren, camioanele nu se puteau apropia de pozițiile avansate. Convoaie tăcute de catări și oameni

șerpuiatu pe cărările abrupte, cărând hrana și muniția și coborând, ulterior, trupurile răniților și morților.

Până la mijlocul lui decembrie, soldații aliați arătau jalnic. Erau nebărbierii, cu părul lung și umed, aveau cearcăne adânci sub ochi, din cauza epuizării. Uniformele le erau impregnate cu noroi și deveniseră ca o piele de șarpe, iar bocancii căscau în față sau în lateral guri lacome, pline cu pământ.

Sătenii italieni din San Pietro, care se adăpostiseră în peșteri fugind din calea luptelor, erau și ei într-o stare de plâns. Ieșeau de acolo pentru a-și găsi casele complet ruinate, iar grădinile de legume și viile distruse. Aproape toți copacii de pe coastele dealului din jur fuseseră zdrobiți de focurile de artilerie.

Veștile de pe front erau îngrijorătoare. Aliații făceau față cu greu apărării germane înverșunate. Miza era capitala, pe care ambele părți o doreau.

Comandantul armatei americane, a ordonat un atac pe coastă, spre Ortona, pentru ca apoi să se înainteze spre Pescara și ulterior spre Roma, împingând armata germană în retragere.

În replică, germanii s-au folosit de o divizie de parașutiști, au minat o ravenă și au provocat pierderi foarte mari canadienilor.

Pe fondul acelor evenimente, în una din zile fusese convocat și i se dăduse ordinul de a pleca la Bari pentru o misiune secretă. Colonelul Francesco Mattioli l-a informat cu privire la ceea ce avea de făcut.

La întâlnire au mai participat amiralul Fanin și colonelul Mattioli. Dimineață devreme, în cea mai mare taină, s-a strecurat din garnizoană și a plecat, în deplin secret.

Mai lipseau doar câteva zile până la Crăciun. Și-ar fi dorit să rămână alături de colegii lui. Poate că ar fi reușit să treacă sărbătorile în liniște, deși apropierea trupelor de Roma presupunea că puteau fi chemați oricând să lupte alături de forțele aliate pentru eliberarea capitalei.

LIBRIS

La Bari i s-a acordat încredere totală. Era puțin haos acolo. Navele americane erau înghesuite în port, mult prea apropiate, iar cea care suscita întreaga atenție, nava Liberty SS John Harvey, se afla în mijlocul celorlalte, care transportau muniție, alimente și trupe de infanterie.

După o scurtă inspecție, a ordonat ca nava să fie ancorată în altă parte a portului, fapt care a stârnit controverse. A fost ferm și nu a renunțat la decizia sa.

S-au făcut manevrele de schimbare a locului navei, la marginea portului. A văzut nemulțumirea de pe chipul echipajului, dar și nedumerirea autorităților portuare. Nu le-a dat explicații. În noaptea aceea bombele de iperită urmau să fie transportate, în secret, în niște buncăre special amenajate. Colonelul îi spusese că are deplină putere de decizie și că trebuia păstrat secretul operațiunii.

Cu doar patru zile înainte de Crăciun, era sigur că va rămâne la Bari mai mult timp. Nu-și mai făcea planuri. Ceva în interiorul lui se schimbase. Trimiterea din când în când câte un gând celor de acasă, întrebându-se ce mai fac. Nu mai avea de mult vești despre ei. Își dorea ca acest război inutil să se termine. Vedea suferința, mizeria, degradarea umană peste tot, întinzându-se ca o ciupercă otrăvitoare pe străzi și clădiri, sufocând soarele și speranțele. Nu-și imagina care era impactul asupra României și cum stăteau lucrurile acolo. Spera doar ca ai lui să reziste, să nu fie afectați prea mult.

*

Își amintea ca și cum s-ar fi întâmplat ieri. Ziua era ceva mai luminoasă. Cerul rece și albastru se scufunda în mare. Avea de completat niște rapoarte pe care trebuia să le trimită urgent. Un vuiet părea să crească în intensitate, devenind tot mai intens. Pe cer nu se zărea nimic. Dimpotrivă, nici un nor nu tulbura orizontul.